

מילין יקרין נגדות אור ועובדין טבין ממעיין החיים נהודין לשעה ולדודין

משולחנא דמלכא

של רבנו הגדול רבן של ישראל

הרב"ק מרן הגה"ק הגאב"ד זצוקללה"ה זיע"א

מרא דארעא קדישא - בעל "שערי טוביה"

פרשת ויצא תשפ"ו

לשומרם שיהיו מנותקים מכל הבלי עוה"ז, שלא תיכנס השפעת הרחוב לתוככי כותלי בית המדרש.

פרשת השבוע

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה (כח, י)

פירש רש"י ז"ל לא היה צריך לכתוב אלא וילך יעקב חרנה, ולמה הזכיר יציאתו, אלא מגיד שיציאת צדיק מן המקום עושה רושם.

ובספר **בית הלוי** (ריש פרשה יז) כתב לתרץ בענין אחר, כי יציאת אדם ממקום למקום יכול להיות בשני אופנים, או שעיקר תכליתו היא היציאה ממקום הראשון, מחמת איזו סיבה שהיא, או שצריך להיות במקום השני, וזה עיקר תכלית כוונתו בהליכתו, וביעקב אבינו נתלכדו שתי הכוונות, שנאמר (כח, י) וישמע יעקב אל אביו ואל אמו, היינו שכוונת הליכתו היתה לקיים כיבוד אב ואם, לעשות מצות אמו ששלחה אותו לברוח מעשיו (כז, כג-כז), ומצות אביו שציווה ללכת לחרן לישא אשה (כח, ב), נמצא שהיה לו ב' תכליתים, הן לצאת מבאר שבע, מקום שהיה שם, כדי להינצל מרדיפת עשיו, והן ההליכה לחרן לישא אשה כמצות אביו, לזה אמר הכתוב ויצא יעקב מבאר שבע, וילך חרנה, כי שניהם היו אצלו לעיקר ותכלית.

ויעיין בספר **ברכת פריץ** (פרשה יז) שהביא הדברים, וכתב אשר כמו כן ניתן לומר אודות בני הישיבות בזמנינו, כי לפנים בישראל כאשר בתי ישראל וכל הסביבה החיצונית היתה ספוגה באהבת תורה ויראת שמים, היתה עיקר סיבת הליכת בני הנעורים ללמוד בישיבות הקדושות בשביל לקנות תורה ויראת שמים, ולא בשביל לברוח מבתים וסביבתם, לא כן עתה כאשר הפרוץ מרובה מכל צד, ומי שאינו לומד בישיבה שרוי בסכנה שלא יילכד בפגעי הרחוב האורבים על יהדותו רח"ל, הנה תכלית ההליכה למקום התורה היא לשתי תועלות, הן ללכת ללמוד תורה ולהתעלות בתורה ועבודת ה', והן לצאת ולעזוב את הסביבה הרחוקה מרוח התורה, להינצל מהשפעתה, גם זה עתה תכלית לעצמו, עיי"ש בדבריו.

ומכלל הדברים נשמע כמה צריך להיזהר באויר הישיבות הק',

בפי' רש"י ז"ל כתב מדברי חז"ל (ב"ר סח, ו) למה הזכיר יציאתו, אלא מגיד שיציאת צדיק מן המקום עושה רושם, שבזמן שהצדיק בעיר הוא הודה הוא זיוה הוא הדרה, יצא משם פנה הודה פנה זיוה פנה הדרה, וכן ותצא מן המקום האמור בנעמי ורות (רות א, י).

וראיתי בזה פירוש נחמד בספר **נאות דשא** (ריש פרשה יז) כי טבע העולם שבזמן שהצדיק בעיר אין רישומו ניכר, ולא נודע לבני אדם שהוא הודה הוא זיוה והוא הדרה, רק אחרי צאתו מן העיר, ולפעמים אחרי פטירתו מהעולם הזה, אז שמים על לב חסרונם, ואז האמת מורגשת למפרע שהוא היה הודה זיוה והדרה, וזהו כוונת רש"י שיציאת צדיק מן המקום הוא העושה רושם לידע ולהרגיש שכל זמן שהצדיק בעיר הוא הודה הוא זיוה הוא הדרה, ודפח"ח.

ועל דרך זה מצינו במגילת רות, כמו שכתב הגאון בעל **שבט סופר** זצ"ל בספרו **שערי שמחה** (שבועות) על הכתוב (רות א, א-ב) וילך איש מבית לחם יהודה וגו' ושם האיש אלימלך ושם אשתו נעמי, להבין מה שתחילה סתם ולא פירש שמם, ורק אח"כ מפרש שם האיש אלימלך וגו', כי כל זמן שהיו בעיר וגם בעת לכתם לא העריכו אותם כפי גדלותם, לכן נאמר וילך איש, איש בעלמא, שלא השגיחו עליו ועל גדולתו, רק אחרי שיצאו ועזבו את מקומם, אז ראו שפנה הודה וזיוה והדרה, ואז שם האיש אלימלך, גדול הדור, ושם אשתו נעמי, שנעימה במעשיה, כי עתה אחרי לכתם הכירום לאנשי מעלה חשובים וסופנים והרגישו חסרונם. [כעת ראיתי שכעין זה כתב **החת"ס** בתורת משה (מגילת רות)].

ויש להעמיס זה במה שאמרו במדרש הנעלם (ורח כז) מדת הצדיק קשה לכעוס ונח לרצות וכו', נח בדעתו נח בדיבורו ונח במהלכו, וכו', וכשמת אומרים עליו אי עניו אי חסיד, הנה דוקא כשמת אומרים עליו כן, כי האיש שהוא נעים הליכות, ענוותן ושפל ברך, בחיים חיותו הוא מוצנע ואינו בולט, עד שאין מעלתו ניכרת, רק כשמת אז מבינים בני אדם שהיה ביניהם איש המעלה, ואז אומרים עליו הי

חסיד הי עניו.

ובהספדו של חכם הזכרתי את דברי רבנו מרן **החתם סופר** זיע"א (פרשה זו) כי מה שאמרו ז"ל שביציאת צדיק מן העיר פנה הודה פנה זיוה פנה הדרה, זה דוקא כשיצא בלי שיפרדו הימנו בני העיר בדרך כבוד, כמו שהיה אצל יעקב אבינו שיצא מבאר שבע בהחבא, בברחו מפני עשיו אחיו, ולא עשו לו כבוד כראוי, אבל אם ליוו אותו בני העיר ונפרדו הימנו בכבוד ויקר מתוך הכרת ערכו ומעלתו, אז גם לאחר צאתו אורו מופיע עליהם, ועדיין הוא הודה הוא זיוה הוא הדרה. וכתב שכן הוא ביציאת צדיק והסתלקותו מזה העולם, שאם לא נספד כראוי, ואין איש שם על לב גדל שגב קדושתו ויראתו,

אזי יציאת צדיק מן העיר, היינו יציאתו לגמרי, עושה רושם, ופנה הודה זיוה והדרה, לא כן אם מספידים אותו כיאות הרי זה כאילו לא נפרד מאתנו, ועדיין אורו זורח עלינו.

ובזה כתב לפרש מה שאמר רב לרב שמואל בר שילת (שבת קנ"ג) אחים בהספידא דהתם קאימנא, כי אם מספידים הצדיק כראוי, ומתבוננים במעלותיו ומדריגותיו, ללמוד מוסר מאורחותיו הישרים, הנה זה הצדיק נשאר קיים, ועודנו מקרין מהדו זיוו והדרו, לכן אמר לו שיתאמץ בהספדו עליו שיתחממו ויתעוררו לבות השומעים, כדי שמוזה יבואו ללמוד ממנו ארחות ישר ואמת, ועל ידי זה יהיה רישומו ניכר גם לאחר פטירתו, וכאילו עודנו שם.

אין זה בי אם בית אלקים

קדושת בתי כנסיות ובתי מדרשות

בשעת תפילה אין לעמוד בפתח בית הכנסת והפרוודור

איתא **במדרש** (דברים רבה ז, ב) וז"ל: אשרי אדם שמע לי לשקד על דלתותי יום יום לשמר מזוזות פתחי (משל"ת, לד) מהו לשקד על דלתותי, אמר הקב"ה אם הלכת להתפלל בתוך בית הכנסת, אל תעמוד על הפתח החיצון להתפלל שם, אלא הוי מתכוין להכנס דלת לפניך מדלת, לשקד על דלתי אין כתיב, אלא על דלתותי, ב' דלתות, ע"כ.

והפשט הפשוט בדברי המדרש הוא, שלא יעמוד האדם בעת התפילה מחוץ לבית כנסת בפתח הכניסה, אלא שצריך להיכנס לתוך פנימיות בית המדרש, דהיינו גם מעבר לדלת השניה. והטעם לכך, כי כשאדם נכנס רק בדלת הראשונה, ונשאר לעמוד בפרוודור מבלי להיכנס אל תוך הבית המדרש, הוא נמצא במקום עראי, ולמרות שנראה לו שהוא יכול להתפלל במקום זה, אבל למעשה הרי הוא גם שומע את כל הדיבורים שהאנשים שעומדים שם מדברים, ובהכרח תפילתו דרך ארעי, ועל כן ציוו חז"ל להיכנס גם אל תוך הדלת השניה, כדי שיעמוד בעת התפילה בתוך תוכו של בית המדרש, במקום קבוע ומשומר, ושם יוכל לעמוד ולהתפלל כראוי.

אין לעמוד בפתח ליבו החיצון - אלא לעורר את פנימיותה

פשט עמוק יותר פירש הרה"ק **השם משמואל** זיע"ע, שכונת המדרש 'חיצון' ופנימי, אינו רק בנוגע המציאות של מקום הימצאו של המתפלל, אלא הדברים אף נאמרו לפנימיות ליבו של המתפלל, כי לפעמים האדם מתפלל בהתעוררות הלב, וכגון בימי הרחמים והסליחות, אבל כל התעוררותו אינו אלא חיצונית, וע"ז בא לעורר המדרש, שלא יעמוד האדם בתפילה בפתח החיצון, בהתעוררות חיצונית גרידא, אלא שעליו להיכנס דלת לפניך מדלת, להתעורר בחדרי ליבו בפנימיות עומק הלב.

קדושת ביהכ"ס תשאר חופף על האדם גם לאחר יציאתו

עוד איתא **במדרש** (שם) לשמר מזוזות פתחי א"ר יהודה בר סימא, וכי

יש מזוזה בבתי כנסיות, ע"כ. כונת המדרש היא, דהרי איתא בשול"ע (ויד' רס ס"ג) שבית כנסת פטור ממזוזה, ולגבי בית מדרש נפסק שחייב במזוזה, ולכן המנהג הוא לקבוע מזוזה בלי ברכה. עכ"פ כיון שבבית כנסת פטור ממזוזה, הקשה המדרש מה כונת הכתוב לשמר מזוזות פתחי, כשאין שום חיוב לקבוע מזוזה בבית כנסת, ע"ז תירצו חז"ל: אלא מה המזוזה הזו אינה זזה מחפתה, כך לא תהא זו מבתי כנסיות ומבתי מדרשות, ע"כ.

לכאורה הפשט בזה הוא, שההשפעת הקדושה של הבית כנסת לא יוזז מלהיות חופף על האדם - גם לאחר שיצא מבית המדרש, אלא תמיד ישאר להיות מושפע מקדושת בית הכנסת גם לאחר שיצא הימנה לדרכו ברחוב, שיתנהג עם עינו בקדושת העיניים, וכן בכל דרכיו הנהגותיו, וזהו כונת המדרש 'כך לא תהא זו מבתי כנסיות ומבתי מדרשות', שהשפעתה של הבית המדרש לא יוזז מאתו, וישאר עליו תמיד, בבית וברחוב ובכל מקום שנמצא.

המפריעים בביהמ"ד שאינם באים, נמנים כהולכי ביהמ"ד

שמעתי ממרן **הגה"ק מסאטמאר** זיע"א (בשבת קודש פרשת ראה תשי"ב בהיותו בלאנדאן) על הא דאיתא במשנה (אבות פ"ה משנה יד): ארבע מידות בהולכי בית המדרש, הולך ואינו עושה - שכר הליכה בידו, עושה ואינו הולך - שכר מעשה בידו, הולך ועושה - חסיד, לא הולך ולא עושה - רשע. ולכאורה "לא הולך ולא עושה" אינה מידה של "הולכי בית המדרש", שהרי אינו הולך כלל. אמנם ביאור בזה, כי יש אדם שכאשר הוא הולך לבית המדרש, לא רק שאינו לומד, אלא עוד מפריע לאחרים הנמצאים בבית המדרש, ונמצא שאדם כזה כשאינו הולך לבית המדרש הוא בכלל "הולכי בית המדרש", כיון שעל ידי זה שאינו הולך לשם, יכולים בני בית המדרש ללמוד במנוחה.

וזהו גם הפירוש בתפילת רבי נחוניא בן הקנה (ברכות כח) "מודה אני לפניך וכו' ששמת חלקי מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקי מיושבי קרנות", ולכאורה אם הוא מיושבי בית המדרש, בודאי שאינו מיושבי קרנות, ולמה לו לכפול הדברים. אמנם ישנם כאלו אנשים שהם "יושבי בית המדרש", אך בד בבד הם גם "יושבי קרנות", כי יושבים הם בבית המדרש כדרך יושבי קרנות, ולא רק שאינם לומדים, אלא שמפריעים גם לאחרים ללמוד. ועל זה התפלל יהודה "ששמת חלקי מיושבי בית המדרש", היינו יושבי בית המדרש האמיתיים, ולא כאלו שבבית המדרש עצמו הם "יושבי קרנות"...

ויש להוסיף על דבריו שאיתא **בחתם סופר** (תורת משה ריש פרשת בחקתי) שמבאר כוונת המשנה באופן אחר, וזה לשונו שם: אמרו חז"ל ארבע מידות בהולכי בית המדרש, ויש לומר 'הולך ואינו עושה' - שהולך ומעמיק, כמו 'אם בחקתי תלכ', 'זאינו עושה' - שאינו מקיים 'תשמרו ועשיתם אותם', מכל מקום שכר הליכה ועיון בידו. 'עושה ואינו הולך' - רוצה לומר: חוזר אחר לימודו, ויודע הדינים, אבל אינו הולך לעיין ולהעמיק, מכל מקום שכר מעשה בידו. 'הולך ועושה' - זהו כמצוותו. 'לא הולך ולא עושה' - היינו שהולך הוא מביתו לבית המדרש, אבל אינו הולך לעיין בתורה, וגם אינו עושה לחזור אחר לימודו, ואין בידו מאומה, זהו רשע המבלה זמנו בהבל וריק. ע"ל.

חיוב 'שמירת מקדש' בזמן הזה על בתי מקדש מעט

בשנת תשס"ו אחר ששיפצו את בית מדרשו של מן רבנו זי"ע דיבר בקדשו בעת רעוא דרעיון בענין קדושת בית הכנסת וברון הדברים אמר: איתא בספר שו"ת וחי'דושי מהר"י שטייף זצ"ל תשובה שכתב להגה"ק המנחת אלעזר ממונקאטש זי"ע, ושם מדובר בענין מקום

דינים וגדרים מיוחדים בחובת החזקת תלמידי חכמים ומסודות התורה

לגבות מעות לבנין עיר ולתמון בזה ת"ח - אינו גניבת דעת

איתא ממון הגה"ק מסאטמאר זי"ע בספרו **דברי יואל** (פרשת וצא עמ טו, סו"ד שנשא לסען חזקת הישיבה), על דברי הברייתא במסכת כלה (פ"א ה"א) אמרו עליו על רבי טרפון שהיה עשיר גדול ולא היה נתן מתנות לאביונים, פעם אחת מצאו רבי עקיבא אמר לו רבי רצונך שאקח לך עיד אחת או שתים [אמר לו הן], מיד עמד רבי טרפון ונתן לו ארבעה אלפים דינרי זהב, גטלו רבי עקיבא חלקו לעניים. לימים מצאו רבי טרפון אמר לו היכן העיירות שלקחת לי תפסו בידו וחביאו לבית המדרש, והביא ספר תהלים והניחו בפניהן והיו הולכין וקורין עד שהגיעו לפסוק זה (ותהלים קב ט) פזר נתן לאביונים וגו', א"ל זו העיר שקניתי לך, עמד רבי טרפון ונשקו ואמר לו רבי אלפי, רבי בחכמה ואלפי בדרך ארץ, והוסיף לו ממון לבזבז.

מימרא זו גם הובא בדברי המדרש (ויקרא פרק לד, פיסקא טו), וכן איתא גם בגמרא (נדרים סב).

והקשה מרן הגה"ק מסאטמאר זי"ע, לכאורה על אף שהשתמש רבי עקיבא בכסף לדברים טובים, אבל הלא יש בו גניבת דעת, דאיסור גניבת דעת הוא - שאסור להטעות את הזולת ולגרום לו לחשוב באופן בלתי נכון דבר מסוים, וכאן רבי טרפון הלא נתן לרבי עקיבא ארבעת אלפים מטבעות זהובים שיקנה 'עיירות' בשבילו, והיאר לקחם רבי עקיבא והלך והחזיק בו תלמידי חכמים וישיבה, ודבר זה תמוה מאוד כי התנאים הקדושים הלא היו מאוד מדודים ומוגדרים בענייני כסף, ונזהרו מאוד שלא יעשו עוול בממון אחרים.

המקדש, ושואל, הלא יש מצות 'שמירת המקדש' שהיא מצות עשה על הלויים והכהנים לשמור על מקום בית המקדש, והשמירה היתה בעשרים וארבעה מקומות כדאיתא במשנה (מידות פ"א ט"א), וא"כ קשה מדוע בזמן הזה אין מצוות שמירה, להפקיד ולמנות שומרים במקום המקדש, כיון שעדיין שורה בה קדושה, ועוד הקשה, מפני מה ליכא מצות שמירה גם בבתי מדרשות ובבתי כנסיות שהם נקראים מקדש מעט, וכתב על זה,

אולי מפני שזוהי גזירה שאין הציבור יסלים לעמוד בה.

ויש לסיים שלמעשה צריך לנהוג בכל בית כנסת ובית מדרש בקדושה יתירה, וכדאיתא **בשו"ע** (ארח סי' קנא סעי' א) בתי כנסיות ובתי מדרשות אין נוהגין בהם קלות ראש כגון שחוק והתול ושיחה בטילה ואין אוכלים ושותים בהם ולא מתקשטין בהם ולא מטיילין בהם ולא נכנסים בהם בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים. ואף מה שמצינו היתר למי שלומד כל היום שמוותר לו לאכול בביהכ"ס וכדומה, אין זה חלילה מפני שיש שנתמעטה בו הקדושה, אלא אדרבה, כל זה הותר רק כי היא צורך בית המדרש.

ותירץ מרן הגה"ק מסאטמאר זי"ע שדבר זה לא נקרא גניבת דעת, ולא זו בלבד אלא עוד נקרא שרבי עקיבא קיים רצונו של רבי טרפון ואכן קנה בשבילו העיירות, וכתב להסביר מהו הכוונה של 'עיירות' - בדרך משל: בדורות הקדומים היה נהוג כשבנו בית מדרש היה כל אדם 'בעל בית' (בעל ביתשער איד) קונה לעצמו מקום ישיבה בבית המדרש, והיו קוראים לזה 'שטאט', ולכאורה כיצד ייקרא 'שטאט' הלא כל מקום הישיבה הוא מקום צד מאד, ואיך שייך לקרות למקום צד ומצומצם 'עיר'. אמנם מבאר מרן הגה"ק מסאטמאר זי"ע, כשקונים מקום ישיבה בביהכ"ס, הראש הקהל והגבאים לוקחים את הכסף ששילם עבור המקום, ומשלמים בזה את השוחד ובונים בזה מקוה ותלמוד תורה, ותומכים בזה את הישיבה ותומכים את הרב והמרא דאתרא. נמצא שיע"י שקנה מקום ישיבה משתמשים בכסף לכל צרכי הדת בעיד זה, ונמצא אכן שבקניית מקומו בבית המדרש הוא קנה עיד שלם, כי על ידי כסף נעשה שותף בכל הבית הכנסת ונושא בעול לכל צורכי בית הכנסת ועניני הקהל ומוסדות התורה, וקונה לו עיד למעלה, כי בכח המצוה שמשותף לצורכי ביהכ"ס ומוסדות התורה נקנה לו בשמים ערים גדולות וצורות, ומהאי טעמא קורין בפי הבריות למקום בבית המדרש בלשון 'עיר'.

וזהו גם מה שהיה אצל רבי עקיבא שלקח המטבעות מרבי טרפון וחזק ותמן בו תלמוד תורה, ותמן באברכים המתמידים בתורה, ולכן נקרא שרבי עקיבא קנה לרבי טרפון עיירות, ולכן כששאל רבי טרפון לרבי עקיבא אם קנה בשבילו עיירות אמר לו כן, כי תלמודי תורה וכוללים וישיבות זהו עיירות, ואין בזה משום גניבת דעת.

להחזקת מוסדות התורה אין שיעור - ואפילו יותר מחומש

ומסיים מרן הגה"ק מסאטמאר זי"ע בדבר חידוש, ע"פ מה דאיתא בגמרא (סו"ט) המבזבז אל יבזבז יותר מחומש, דהיינו שבעל צדקה גדול המחלק ממון הרבה אל יבזבז ויפזר יותר מחומש של רכשו, והוא נלמד מדברי יעקב אבינו שאמר (בראשית כה, כב) וכל אשר נתן לי עשר אעשרנו לך, ושני פעמים מעשר עולה חומש מרכשו. אולם כל זה הוא

ויסוד דבריו הוא כדברי מרן **החתם סופר** ז"ע שאמרנו מקודם, שחסד זה, נקרא גמילות חסדים עם התורה ולא גמילות חסד עם אנשים, ובאמת הרבה מהיסודות של מרן **הגה"ק מסאטמאר** ז"ע דומים להיסודות של מרן **החתם סופר** ז"ע, הגם שלפעמים הם בלשון אחר או בדרוש אחר, אבל היסודות דומים, וכן לענייננו, החתם סופר מגדיר דבר זה שהוא גמילות חסדים עם התורה עצמה, ומרן **הגה"ק מסאטמאר** ז"ע על פי דרכו, שהחזקת התורה כגון לתמוך ולהחזיק ת"ת ישיבה וכולל וביהמ"ד, אינו בכלל צדקה עם אנשים, אלא החזקת התורה היא בניית עיירות של הקב"ה, ואין לזה שום שיעור, וכל כמה שיכול האדם להוציא מממונו להחזקת התורה הוא מחויב להרבות בזה יותר ויותר, כי הם חיינו ואורך ימינו.

בצדקה, כלומר שבמעשה צדקה אל יבזבו אדם יותר מחומש, אבל בעניין החזקת תורה כגון לתמוך בתלמוד תורה ולבנות כולל ולבנות ביהמ"ד, בדברים אלו אין שיעור חומש, ואין בו שום שיעור.

התומך בת"ח לא גמל חסד עמו - אלא עם 'התורה עצמה'

מרן **החתם סופר** ז"ע אומר דבר נפלא, על הא דתנן במשנה (אבות א, ב) על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים, ומקשה מרן **החתם סופר** הלא גמילות חסדים הוא חלק ממצוות התורה כציצית ותפילין, ומדוע נתייחד גמילות חסדים בפני עצמו.

ומבאר מרן **החתם סופר** דבר חידוש, שגמילות חסדים אין המכוון לעשות חסד דרך צדקה, אלא גמילות חסדים היינו גמילות חסדים עם התורה.

נתבונן נא, כאשר מעודדים ומחזקים אדם שיכול ללמוד כל ימיו, אדם זה הלא צעיד הוא, והוא מוצלח מבין ומחכם, ובאמת היה יכול לעבוד בעסק כל שחזא כמו אברכים אחרים, ואם כן על מה נתנים לו כסף הלא הוא איש מצליח והוא יכול לעבוד ולהתפרנס, אך האמת היא, כשנסתכל 'סוציאלי' נראה, כי זוהי הצדקה הכוללת ביותר, כי האדם הצעיר הולמד בשיבה או בסלל אינו צריך לעודדו, כי הוא יכול לעבוד וכך להתפרנס, והוא מחונן בכל הסודות להצליח כמו כל האחרים ואפילו יותר מהם, כי יש לו ראש טוב, נמצא - אומר החת"ס - שהמחזיק תלמיד חכם אינו עושה גמילות חסד עם העוסק בתורה, כי הוא יכול להתפרנס בקלות, אלא המחזיק תלמיד חכם עושה גמילות חסדים עם 'התורה עצמה'!

הקב"ה נתן לכלל ישראל את התורה ואין התורה יכול להתקיים בישראל אלא אם יש בישראל האנשים שהם דואגים לזה, וכדאיתא במכילתא (שם) אוכלי מן ואוכלי תרומה להם שייך לקנות התורה, אבל אדם שעוסק במסחרו על אף שיכול להיות קובע עיתים לתורה ללמוד דף גמרא כל יום, אבל לגדול להיות 'ורו משפטיך ליעקב', זה אינו ביכולתו של סתם אדם, על אף שהיו תנאים קדושים שהיו סנדלרים ופחמים לפרנסתם, עם כל זה איתא **במכילתא** שסדר העולם הוא, שלא נתנה תורה אלא לאוכלי המן ואוכלי תרומה.

ע"ז מבאר **החתם סופר** שהתומך תלמיד חכם העוסק בתורה, לא נקרא שעושה חסד עם התלמיד חכם - כי בעצם הוא יכול להתפרנס בעצמו בכבוד ובניקל, אלא זהו עשיית חסד עם תורתו של הקב"ה, וזהו דברי המשנה על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים - לעשות גמילות חסדים עם התורה.

משולחנא דמלכא
מסורת
להפצת תורת הבהיר של כ"ק מרן רביה"ק
בעל 'יערי טוביה' ד"ר - מרא דאריטא קדישא

לידיעת גבאי 'אוצר הספרים'
בבתי כנסיות והיכלי הישיבות הק'

התקבלה תרומה מיוחדת, לחלוקה לבתי המדרשות והיכלי התורה, את הספר הנפלא שיר"ל לאחרונה

שערי טוביה - אגרות ומכתבים

אסופת מסתבי תורה הלכה ומנהג, דברי מוסר והדרכה, וזכרונות הוד קדומים, מאשר כתב לתלמידיו ושומעי לקחו, פאר ישראל והדרו

רבינו הגדול מרא דארעא קדישא
גאב"ד ירושלים זצוקלה"ה

גבאי בתי מדרשות והיכלי תורה שעדיין לא קבלו
נא להעביר פרטים ברוכים:

שם המבקש-הגבאי, עבור איזה מקום, עיר, ומס' פל'
למספר פקס: 077-444-9616
(או ליצור קשר עם המערכת)

בברכת
להגדיל תורה ולהאדירה

טלפון 043-13-66-13 | פקס 077-444-9616 | e-mail: 0431366@gmail.com

הוצאת הגליון נתרם לעילוי נשמת הגד"ק רבי חיים מיכאל דוב בן רבי יוסף ווייסמאנדל זצוק"ל בעל "תורת המד"ר" בן המצ"ה נלב"ע ו' בסלו תשנ"ה ת.נ.צ.ב.ה. הוצבה ע"י בני המשפחה הי"ו	הוצאת הגליון נתרם בברכת מזל טוב מעומקא דליבא אל מעלת כבוד ידידנו הנכבד הרה"ק רבי אברהם מרדכי פינקוסביץ שליט"א סהסותופים בעל קדשו של מרן רבנו זי"א לרגל השמחה הגדולה בהולדת נכדיו התאומים למח"ט אצל בנו הר"ר יצחק מאיר שליט"א יחד שיוזב תזרים שו"י לנדלם ולתנעם לתורה לחופי ולטעמים טובים זכות הרבים העמד לו להתנחך בסליו כל שאלות י"ב לטובה ולא חמש טובה וזכרה מבינים לעולמים	הוצאת הגליון נתרם מאת מנהיג עדרת ישורון על ישראל הדרתו ב"ק אדמו"ר מסטראפקאב שליט"א לעילוי נשמת אביו ב"ק האדמו"ר הרה"ק רבי יחזקאל שרגא בן רבי יששכר דוב זצוק"ל נלב"ע ו' בסלו תשנ"ה ת.נ.צ.ב.ה. ישא ברכה מאת ה' להמשיך עוד רבות בשנים בעבודת הקודש ולהאיר את בית ישראל, מתוך בריות נופא ונחורא מעליא, ולא תמוש טובה וברכה מביתו לעולמים.
--	--	---

יד"ל ע"י מערכת "משולחנא דמלכא"

לתרומות והנצחות, הערות והארות

טל' 043-13-66-13 | פקס 077-444-9616

**מסורת
משולחנא
דמלכא**